

Innst. 356 S

(2010–2011)

Innstilling til Stortinget fra Stortingets presidentskap

Innstilling fra Stortingets presidentskap om minneplate over dem som har mistet livet under militære oppdrag i utlandet i tjeneste for Norge

Til Stortinget

Innledning

Stortingets presidentskap fremmer i denne innstillingen forslag om å sette opp en minneplate i Stortinget over dem som har tapt sitt liv under militære oppdrag i utlandet i tjeneste for Norge.

Bakgrunnen for forslaget

Norge har og har hatt et høyt antall soldater i utenlandsoperasjoner, sett i forhold til folketallet. Siden 1945 og frem til i dag har om lag 120 000 norske soldater deltatt i til sammen mer enn 40 internasjonale militære operasjoner, jf. St.meld. nr. 34 (2008–2009) s. 9. De fleste av disse har vært i regi av eller autorisert av FN. I dag deltar norske soldater i slike operasjoner i blant annet Afghanistan, Libya, Sudan, på Balkan og i Midtøsten, jf. St.meld. nr. 34 (2008–2009) s. 15–16.

I brev 9. desember 2010 fra utenriks- og forsvarskomiteen til Stortingets presidentskap kom komiteen med følgende oppfordring til presidentskapet:

«Utenriks- og forsvarskomiteen ber [...] Stortingets presidentskap vurdere om Minneplassen over falne under 1. og 2. verdenskrig også bør omfatte dem som har gitt sitt liv under tjeneste i andre utenlandsoperasjoner på vegne av Norge, siden andre verdenskrigens slutt.»

I brev 29. mars 2011 til Stortingets presidentskap tok også stortingsrepresentant Gjermund Hagesæter opp spørsmålet om en minneplate for veteraner.

Minneplate over over falne under utenlandsoppdrag

Norges deltakelse i internasjonale operasjoner er et viktig bidrag til økt stabilitet i konfliktområder. Norske styrker bidrar til å gi mennesker beskyttelse og til at humanitær hjelp kan komme frem. Stabilitet og sikkerhet er en forutsetning for nasjonal og regional utvikling på lengre sikt, og et viktig grunnlag for fred. Deltakelse i internasjonale operasjoner bidrar derfor også til å stabilisere sikkerhetssituasjonen globalt og her i Norge. I Innst. S. nr. 318 (2007–2008) s. 38 uttaler en samlet forsvarskomite:

«Komiteen understreker at Norge, som et lite og strategisk beliggende land med en åpen økonomi, har store interesser i å opprettholde en internasjonal orden bygget på folkeretten. Komiteen observerer også at sikkerhetspolitiske forhold over hele verden påvirker Norge gjennom blant annet handel og næringsinteresser, samt nordmenns reiser til utlandet. Det er derfor i vår nasjonale interesse at Forsvaret bidrar til en internasjonal rettsorden gjennom deltakelse i internasjonale operasjoner.»

For at Norge skal kunne delta i militære utenlandsoperasjoner, må norske soldater være villige til å gå inn i krevende og risikofylte oppdrag. Dette innebærer alltid en fare for den enkeltes liv og helse. Som nevnt har 120 000 norske kvinner og menn deltatt i slike operasjoner siden 1945.

Etter det presidentskapet er kjent med, er det ikke utarbeidet oversikter over hvor mange som har omkommet under militære utenlandsoppdrag

etter 1945. Men det er kjent at norske soldater har omkommet blant annet i Libanon, på Balkan og i Afghanistan. Etter presidentskapets mening bør Stortinget anerkjenne og hedre de norske soldatene som med livet som innsats har bidratt til internasjonal fred og sikkerhet ved deltakelse i utenlandsoperasjoner.

Presidentskapet har tidligere tatt initiativ overfor regjeringen med tanke på deltakelse ved båreseremonier når soldater som har mistet livet i utenlandsoperasjoner, bringes hjem, jf. brev om dette 29. juni 2010 fra Stortingets direktør til Statsministerens kontor. Presidentskapet har også signalisert at det, i tillegg til leder av Stortingets forsvars- og utenrikskomité, ønsker å delta ved den årlige nasjonale markeringen av frigjøringsdagen og nasjonal veterandag 8. mai og ved Forsvarets minnedag første søndag i november hvert år, jf. brev om dette 19. januar 2011 fra Stortingets direktør til Forsvarsdepartementet.

Presidentskapet vil også foreslå at det settes opp en minneplate i stortingsbygningen for å hedre dem som har falt under militære oppdrag i utlandet i tjeneste for Norge. Minneplaten bør plasseres i til-

knytning til det nåværende minnesteet i stortingsbygningen over falne i første og annen verdenskrig. Ettersom det ikke finnes noen pålitelig oversikt over falne i utenlandsoperasjoner, foreslår presidentskapet at minneplaten ikke nevner navn eller bestemte internasjonale oppdrag.

Det foreslås at presidentskapet får ansvar for å vurdere utformingen av minneplaten.

Presidentskapets tilråding

Presidentskapet viser til merknadene ovenfor og rå Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Det settes opp en minneplate over dem som har tapt sitt liv under militære oppdrag i utlandet i tjeneste for Norge etter 1945, i tilknytning til minnesteet i Stortinget over falne i første og annen verdenskrig. Stortingets presidentskap fastsetter utformingen av minneplaten.

Oslo, i Stortingets presidentskap, den 26. mai 2011

Dag Terje Andersen

Marit Nybakk

Øyvind Korsberg

Akhtar Chaudhry

Per-Kristian Foss

Line Henriette Hjemdal